

Rzecznik Praw Pacjenta zajął stanowisko dotyczące prawa małoletnich pacjentów do świadczeń zdrowotnych w przypadku, gdy ich rodzice podjęli decyzję o nieszczepieniu.

Kierując się dobrem małoletnich pacjentów Rzecznik Praw Pacjenta zwraca uwagę na problem związany z odmową leczenia (bądź kontynuacją leczenia) przez lekarzy, w przypadku gdy rodzice nie decydują się na szczepienie swoich dzieci.

Nie podważając ustawowego prawa lekarza do odstąpienia od leczenia, Rzecznik Praw Pacjenta obrazuje konsekwencje podejmowanych decyzji, które nie pozostają bez wpływu na stan zdrowia dziecka – które w żaden sposób nie jest odpowiedzialne za konflikt między jego rodzicem a lekarzem prowadzącym.

- W polskim porządku prawnym bezsprzecznym prawem lekarza jest prawo do odmowy lub odstąpienia od udzielenia świadczeń zdrowotnych z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych w przepisach prawa. Niemniej jednak - co należy podkreślić - jest to wyjątek od generalnego obowiązku spoczywającego na osobach wykonujących zawód lekarza polegającego na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii i orzeczeń lekarskich – czytamy w stanowisku Rzecznika.

Jak przypomina Rzecznik, obowiązkowego szczepienia ochronnego nie można przeprowadzić, jeżeli między lekarskim badaniem kwalifikacyjnym przeprowadzonym w celu wykluczenia przeciwwskazań do szczepienia a tym szczepieniem upłynęło 24 godziny od daty i godziny wskazanej w zaświadczeniu. W przypadku gdy lekarskie badanie kwalifikacyjne daje podstawy do długotrwałego odroczenia obowiązkowego szczepienia ochronnego, lekarz kieruje osobę objętą obowiązkiem szczepienia ochronnego do konsultacji specjalistycznej.

- Lekarz przeprowadzający konsultację specjalistyczną dla osoby, w przypadku której lekarskie badanie kwalifikacyjne daje podstawy do długotrwałego odroczenia obowiązkowego szczepienia ochronnego, odnotowuje w dokumentacji medycznej wynik konsultacji specjalistycznej, z uwzględnieniem okresu przeciwwskazania do wykonania szczepienia, rodzaju szczepionek przeciwwskazanych do stosowania lub indywidualnego programu szczepień ze wskazaniem rodzajów stosowanych szczepionek oraz terminu kolejnej konsultacji specjalistycznej – tłumaczy Rzecznik.

Przypomina również o tym, że osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są bezwzględnie zobowiązane na zasadach określonych w ustawie do poddawania się szczepieniom ochronnym. Natomiast przesłanką odroczenia ww. obowiązku mogą być wyłącznie względy medyczne stwierdzone przez lekarza przeprowadzającego badanie kwalifikujące.

W ocenie Rzecznika odstępowania przez lekarzy od leczenia dziecka „nieszczepionego”, należy wskazać może naruszać prawo małoletnich pacjentów do świadczeń zdrowotnych. Przy czym, prawo do odstąpienia lub odmowy leczenia jest uprawnieniem każdego lekarza (za wyjątkiem określonych sytuacji).

- W przypadku odstąpienia od leczenia, lekarz ma obowiązek dostatecznie wcześniej uprzedzić o tym pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego bądź opiekuna faktycznego i wskazać realne możliwości uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w podmiocie leczniczym – dowiadujemy się ze stanowiska.

- *Zaznaczyć przy tym należy, że prawo do odstąpienia od leczenia pacjenta jest prawem konkretnego lekarza a nie całego podmiotu leczniczego – podkreśla Rzecznik Praw pacjenta.*

- *Rozpatrując zatem przedmiotowe zagadnienie należy wziąć także pod uwagę normy prawne wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i uwzględnić tryb i zasady udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o umowę z płatnikiem - podaje.*

- *Należy podkreślić, że w oparciu o przepisy ww. ustawy pacjent ma prawo wyboru podmiotu leczniczego udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej spośród tych świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Świadczeniobiorca, dokonując wyboru świadczeniodawcy, dokonuje jednocześnie wyboru lekarza, pielęgniarki lub położnej podstawowej opieki zdrowotnej – zauważa Rzecznik w stanowisku.*

Jak zaznacza Rzecznik, wybór świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej potwierdzany jest, jak stanowi ww. ustawa, przez świadczeniobiorcę pisemnym oświadczeniem woli - deklaracją wyboru.

W ocenie Rzecznika, pozwała to twierdzić, że deklaracja wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej jest jednostronnym pisemnym oświadczeniem woli świadczeniobiorcy o dokonaniu wyboru świadczeniodawcy. Pacjent wskazuje z imienia i nazwiska lekarza, który będzie jego lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej.

Rzecznik zauważa, że możliwość odmowy leczenia pacjenta nie oznacza jednoczesnej możliwości „skreślenia” pacjenta z listy pacjentów objętych opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. A to dlatego, że *deklaracja wyboru lekarza POZ jest jednostronną czynnością prawną i nie może zostać „unieważniona” wyłącznie decyzją świadczeniodawcy czy lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.*

W opinii Rzecznika Praw Pacjenta odstąpienie od udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia dziecku wyłącznie z powodu braku wykonania obowiązkowego szczepienia dziecka, czyli *de facto* przez uchybienie obowiązkom wynikającym z przepisów prawa przez rodziców, może stanowić ograniczenie w dostępie do świadczeń zdrowotnych dla tego dziecka.

Takie postępowanie zdaniem Rzecznika może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia dziecka, np. w sytuacji gdy rodzice dziecka wobec niemożności uzyskania świadczeń zdrowotnych z zakresu POZ (a więc - jeszcze - bez zagrożenia życia lub zdrowia), po nasileniu objawów i pogorszeniu stanu zdrowia, byłiby zmuszeni do zasięgnięcia pomocy na szpitalnym oddziale ratunkowym. A do takich sytuacji w ocenie Rzecznika dopuszczać nie można.

Według Rzecznika osoby kierujące podmiotami leczniczymi powinny podjąć starania celem objęcia opieką pacjenta przez innego zatrudnionego lekarza. Rzecznik Praw Pacjenta nie kwestionuje, że w niektórych przypadkach, wobec nałożenia się kilku czynników czy też rozrostu konfliktu, zmiana lekarza będzie uzasadniona. Niemniej takie sytuacje zawsze należy rozpatrywać indywidualnie; nie dopuszczalne jest postępowanie a priori w stosunku do dzieci bez obowiązkowych szczepień.

Rzecznik Praw Pacjenta o odmowie leczenia nieszczepionych dzieci

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: środa, 23, sierpień 2017 16:50

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odsłony: 1637

Intencją Rzecznika Praw Pacjenta *nie jest* negowanie możliwości odstąpienia przez lekarza od leczenia pacjenta, a jedynie wskazanie zagrożeń jakie niesie za sobą pochopna decyzja o odstąpieniu od leczenia dziecka, którego rodzice nie realizują obowiązku szczepień ochronnych.

W tym sporze zawsze powinien być najważniejszy mały pacjent i jego dobro. Nie można w imię realizacji obowiązku szczepień - mimo że obowiązkowych - pozostawiać dziecka bez opieki lekarskiej.

Ze stanowiskiem Rzecznika można zapoznać się [tutaj](#).